

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

ISTINSKO BOSANSKOHERCEGOVAČKO BLAGO

Zemaljski muzej u Sarajevu je čarobno mjesto. Četiri miliona eksponata. Da, miliona. Dok hodate njegovom salom i hodnicima, putujete historijom Bosne i Hercegovin: drveni i kameni predmeti koje su naši preci koristili prije nekoliko hiljada godina, mačevi kojima su se nekad davno branili od osvajača, životinje koje su lovili po šumovitim planinama, tanane tkanine i prelijepi vezovi kojima su žene ukrašavale svoje domove...

I onda shvatimo. Bosna i Hercegovina je jedinstvena. Njeno blago je neprocjenjivo. Poznajemo li ga dovoljno? Čuvamo li ga dovoljno?

Svi veliki muzeji u svijetu nude svojim posjetiocima i mogućnost da dio blaga iz svoje zbirke ponesu sa sobom, pa je to učinio i Zemaljski muzej. Eksponati uključeni u ovu zbirku su pregled dugog vremenskog perioda, od prahistorije do srednjevjekovnih kraljeva. I evo kako taj put kroz historiju izgleda.

Fibula je ukrasni predmet koji se u bronzanom dobu koristio kao ukosnica. Dvije fibule u ovoj zbirci, napravljene su prije nekih 4 hiljade godina.

Naušnice u obliku ribe su malo mlađe, možda koju hiljadu godina - a oblik im je moderan, elegantan i savršeno se uklapa u savremeni styling. Tehnika kojom su izrađene zlatne naušnice i ogrlica naziva se granulacija. Teško ih je izbrojati, ali na svakoj "jagodici" se nalazi 35 do 40 kuglica, složenih u precizno razrađen motiv, koji plijeni pogled.

Kraljevski dio zbirke čine novac i jedan poseban prsten. Novac je uvijek bio odlika snage vladara, pa su tako i bosanski kraljevi kovali svoj novac. Kao i svi drugi kraljevi, i oni su na novac stavljali svoje grbove i oznake. Po inicijalima vidimo da iza ovog novca stoje Tvrtko II Kotromanić, Tomaš i Stjepan Tomašević, moćni kraljevi koji su u opticaj stavili novac izrađen od srebra izvađenog iz njihove zemlje, iskovan u njihovim radionicama.

U mjestu Mile, nedaleko od Visokog, 1377. godine krunisan je kralj Tvrtko I, punom titulom "kralj Srbijem, Bosni, Pomorju, Humskoj zemlji, Donjim krajem Zapadnim stranam, Usori i Podrinju". U krunidbenoj crkvi je pronađen prsten, zlatni, sa gorskim kristalom koji se nekako "kraljevski" uzdiže. Prsten je velik, promjer mu je čak 2.5 cm - onaj ko ga je tada nosio, nosio ga je preko viteške rukavice, pletene od tanke žice. Nema dokaza da je to zaista njegov prsten, ali pronađen je na takvom mjestu da možemo sebi dozvoliti da ga zamislimo na kraljevskoj ruci.

Na inicijativu onih koje žele pokazati pravo blago ove zemlje, pokrenut je projekat izrade replika ovih čarobnih predmeta. Tri generacije iskustva u izradi vrhunskog nakita od plemenitih metala bile su dovoljne da se povjerenje ukaže sarajevskim zlatarima Senadu i Seadu Sofiću. Pod nadzorom dr Adnana Busuladžića, direktora Zemaljskog muzeja, i njegovih saradnika, vrhunskih arheologa i etnologa, pripremljene su i izrađene vjerne replike odabranih eksponata. Korišteni su izvorni materijali, zlato, srebro, jantar i gorski kristal, a posebna se pažnja posvetila tehnikama rada, da bi se proizveli predmeti koji vjerno prikazuju i vještinu i umjetnički dar onih koji su nekada davno napravili originale.

Replike se mogu kupiti u Sarajevu, a izložene su i u nekoliko ambasada Bosne i Hercegovine.

Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine je zatvoren za javnost. U njemu rade ljudi koji već 30 mjeseci ne primaju platu. Preživio je tri rata, dolazak i odlazak država i sistema. Borimo se da preživi političare daytonske Bosne i Hercegovine.

Jer Zemaljski je veći od njih.

Amira Sadiković
Koautorica projekta

Fotografija: Almin Zrno

Prsten

Zavidovići, bakar, imitacija pozlate, druga polovica 19. stoljeća

Naušnice

Čipuljici kod Bugojna, srebro, 14. - 15. stoljeće

Pojasna kopča

Grobezi kod Livna, bronca, 14. - 15. stoljeće

Prsten pečatnjak

Arnautovići (Visoki), srebro, 14. stoljeće

Naušnice

Selakovići kod Fojnice, srebro, filigran, početak 20. stoljeća

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.